

الافضل

روش تحقیق

جایگاه

امروزی

تحقیق

- به نظر می رسد در طول سالیان و از ابتدای حیات بشر، انسان همیشه با تحقیق سر و کار داشته است.
- «تحقیق را مایه حیات علم دانسته اند» و بدون انجام تحقیق علم همچون آبی که در جایی ماند باشد دچار گندیدگی و تبدیل شدن به لجن زار خواهد شد.
- تحقیقی می تواند راهگشا باشد که بر اساس اصول و موازین علمی صورت پذیرد.

آیا هر نوع کنجکاوی و مشاهده پدیده ای را می توان تحقیق نامید؟

تحقیق جریانی هدفمند و مبتنی بر آگاهی های قبلی شامل
جمع آوری منظم داده ها، تجزیه و تحلیل و تفسیر آنها
برای پاسخگویی به سئوالات و یا حل مشکل است.

معنای تحقیق (پژوهش)

- تحقیق در لغت به معنای درست و راست گردانیدن، پیدا کردن، یافتن یا جستجوی حقیقت آورده شده است.
- تحقیق به روش علمی را مجموعه مقررات و قواعدی دانسته اند که چگونگی جستجو برای یافتن حقایق مربوط به یک موضوع را نشان می دهد.
- در جای دیگر آن را حقیقت پژوهی نامیده اند
- مجموعه قواعد و رویه ای است که محقق برای جمع آوری حقایق و واقعیت ها دنبال می کند تا سپس آنها را تفسیر، تبیین و اثبات نماید.

معنای تحقیق (پژوهش)

- تجزیه و تحلیل و ثبت عینی و سیستماتیک مشاهدات کنترل شده که ممکن است به پروانیدن قوانین کلی، اصول و یا نظریه هایی بیانجامد و به پیش بینی و یا احتمالاً کنترل نهایی رویدادها منتج شود.
- هر گونه تلاش جهت درک مجهولات و گسترش دایره معلومات را پژوهش گویند.
- تحقیق جمع آوری، بررسی و تفسیر نظام یافته داده ها به منظور پاسخ به یک پرسش یا حل یک مشکل خاص می باشد.

واژه تحقیق از زبان عربی گرفته شده و به معنی رسیدگی، پژوهش، مطالعه حقیقت و واقعیت است. واژه Research در زبان انگلیسی نیز به معنی تجسس و جستجوی مجدد، بازرسی و کاوش دقیق است.

اهداف تحقیق

- ۱- توصیف: درک و شناسایی ماهیت و ویژگی های پدیده ها و مفاهیم مورد توجه در علوم پزشکی و بهداشت است.
- ۲- توضیح: تشریح دقیق تر پدیده ها و روابط عوامل پیچیده
- ۳- کنترل

انواع تحقیقات

- مروری کتابخانه ای یا Narrative Review
- کمی
- کیفی
- مرور سیستماتیک یا Systematic Review
- متاسنتز

تحقیق کمی یا استنتاجی یا قیاسی

تحقیقی است که قبل از شروع پژوهش، محقق فرضیه یا سؤال خاصی را مشخص کرده و بعد با جمع آوری اطلاعات و استنتاج منطقی در جهت رد یا قبول فرضیه خود اقدام می کند.

تحقیق کیفی یا استقرایی

محقق در ابتدا مقدار زیادی اطلاعات جمع آوری می کند و سپس در پی یافتن نظامهای خاص در اطلاعات جمع آوری شده می باشد. در این نوع تحقیق هدف کاملاً مشخص نیست و در انتهای طرح بر اساس نتایج حاصل، هدف دقیق طرح مشهود می گردد.

انواع تحقیق

- تحقیق کمی: روش منظم و عینی برای جمع آوری داده هایی است که از سنجش و اندازه گیری متغیرها به دست آمده و با تکنیکهای آماری مورد آزمون یا توصیف قرار می گیرند.
- تحقیق کیفی: یک روش منظم و ذهنی برای بررسی پدیده هایی است که قابل تبدیل به کمیت و عدد و رقم نیستند. این نوع تحقیق به منظور درک و توصیف تجارب انسانی، برداشت ها و احساسات افراد انجام می شود.

تحقیقات کمی

انواع تحقیق کمی

- تحقیق بنیادی: تحقیقی است که برای گسترش و بسط دانش یا علوم پایه در یک نظام و به خاطر فهم آن طرح ریزی می شود. ممکن است همه یا بخشی از این دانش در آینده کاربرد داشته ولی معمولاً خود محقق در کاربرد نقشی ندارد.
- تحقیق کاربردی: این نوع تحقیق بر روی یافتن راه حل مسائل فوری با ماهیت عملی متمرکز می شود و بنابراین این تحقیقات جنبه عملی داشته و معمولاً خود محققین در کاربرد نتایج دخیل می باشند.
- تحقیق بنیادی - کاربردی

انتخاب موضوع

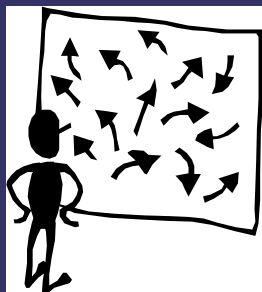
جان دیویی (۱۹۳۳):

اولین مرحله تحقیق احساس وجود یک **مشکل** است، به این معنی که پژوهشگر در کار خویش با مانع یا مشکلی روبرو گردیده است که در حل آن ابهام یا تردید دارد.

- مسأله یا مشکل پدیده ای است غیر عادی، که در روند کار سیستم وجود دارد و چون اخلال و بی نظمی ایجاد می کند سبب افت یا کاهش کمی و کیفی جریان کارها و بازده سیستم می گردد.

- مسأله یا مشکل عبارت است از شکاف بین وضعیت موجود و آنچه باید باشد.

- آغاز یک تحقیق با احساس وجود یک مشکل همراه است. در این مرحله آن احساس باید به صورت «یک پرسش» بیان شود.

- بدیهی است این پرسش از مسائل روزمره تا مباحث و فرضیات پیچیده علمی را دربرگیرد، مهم آن است که به شیوه ای علمی و صحیح بیان شود.

بنابر این

در تحقیقات عامل اولیه برای شروع یک کار تحقیقاتی در
نزد هر محقق احساس مشکل و یا هر سئوالی در زمینه
موضوعی خاص می باشد. اما ...

روش های پیدا کردن مسأله

روش های پیدا کردن مسأله

- روش های غیر فعال:

- کنترل و ارزیابی توسط سرپرستان

- بازرسی

- واقعه بحرانی

- بروز شکایت و انتقاد

روش های پیدا کردن مسأله

• روش های فعال:

– ساده کردن کارها

– کنترل آماری

• مقایسه آمار ادواری

• مقایسه با سایر سازمانها

• مقایسه با شاخص ها

روش های پیدا کردن مسأله

- نیازسنجی

- مصاحبه افرادی کلیدی

- مصاحبه گروهی

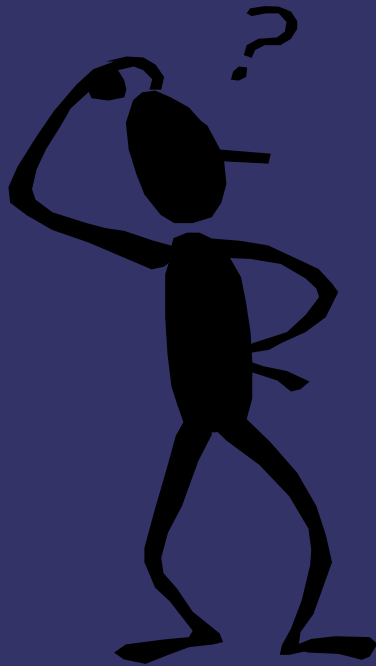
- مصاحبه جمعی

- مشاهده مستقیم

روش های پیدا کردن مسأله

- استفاده از تجارب
- استنتاج از نظریه ها و فرضیه ها
- استفاده از متون درسی و مجلات تخصصی
- دولت ها، دانشگاه ها و مؤسسات پژوهشی خصوصی
- شرکت در دوره های آموزشی و همایشهای علمی

ملاک‌های اولویت‌بندی

- قابلیت اجرا
- تازگی و عدم دوباره کاری
- تناسب با زمان
- مناسب بودن
- باصرفه بودن
- ملاحظات اخلاقی
- علاقه مندی و دانش محقق

قابلیت اجرا

سه شرط نیروی انسانی ماهر، منابع مالی مناسب و کافی و امکانات مناسب برای انجام هر تحقیقی ضروری است.

تازگی و عدم دوبراره کاری

تنها در سه وضعیت زیر می توان به انجام تحقیق روی موضوعی که قبلاً روی آن کار شده است اقدام کرد.

۱- در شرایط زمانی متفاوت

۲- در شرایط جغرافیایی مختلف

۳- در صورت عدم دستیابی به نتایج کافی

تناسب با زمان

تحقیق از نظر زمانی باید در محدوده ای مناسب صورت پذیرد تا در زمان تعیین شده دستیابی به داده ها و کسب نتایج با مشکلی مواجه نشود.

مناسب بودن

دقت کنید و به دو سؤال پاسخ دهید: وسعت مسئله مورد نظر چقدر است؟ و شدت مسئله به چه میزان می باشد؟

با صرفه بودن

آیا به لحاظ مفهوم هزینه - اثربخشی تحقیق و انجام
هزینه در مورد آن اثربخشی کافی خواهد داشت؟

ملاحظات اخلاقی

از جمله مهمترین شرایط برای انتخاب موضوع عدم تضاد و مواجهه آن با ملاحظات اخلاقی است. اصولاً رفتن به دنبال موضوعاتی که انجام آن با مشکلات و مسائل اخلاقی زیاد مواجه باشد توصیه نمی گردد.

علاقه مندی و دانش محقق

نیاز به توضیح نیست که علاقه مندی و دانش محقق هر دو برای انجام هر تحقیقی ضروری است و عاملی برای بالارفتن سرعت و کیفیت تحقیق می باشد.

اولویت	جمع	علاقه مندی	ملاحظات اخلاقی	باصرفه بودن	مناسب بودن	متناسب با زمان	دوباره کاری	قابلیت اجرا	عناوین پیشنهادی

انتخاب عنوان

عنوان تحقیق

اولین موردی است که در طرح پیشنهادی یا گزارش تحقیق به چشم می خورد.
باید جذاب، مناسب و روشن نوشته شود.

اجزاء اصلی عنوان

- چه چیزی را می خواهید بررسی کنید؟
- روی چه کسانی می خواهید بررسی کنید؟
- کجا می خواهید تحقیق کنید؟
- در چه زمانی تحقیق انجام خواهد شد؟

نکاتی در خصوص نوشتن عنوان

- صریح و روشن باشد
- کوتاه باشد (۸ تا ۱۵ کلمه)
- به صورت عبارت باشد
- بی طرفانه نوشته شود
- با کلماتی مانند «بررسی»، «مطالعه»، «مقایسه» شروع شود
- از به کار بردن حروف اختصاری که شایع و رایج نیست خودداری شود
- در بردارنده هدف کلی تحقیق باشد
- سعی شود دامنه تحقیق محدود در نظر گرفته شود
- سئوالی نباشد
- به یک زبان نوشته شود
- کلمات مناسب و مطلوب به کار رود